309

Ales de cera

Manuel Folch

D

Les ales de cera

Manel Folch y Torres

Les ales de cera

Comedia en dos actes

BARTOMEU BAXARIAS - EDITOR
Passatge de Mercader, 10, interior.
BARCELONA.—1908.

PERSONES

LA SENYORA VIUDA DE QUEROL.—Té uns trenta anys y'n fa uns cinch de la mort del seu marit que va deixarli un recort ni amorós ni desagradable.

Es guapa y rica; avesada a fer la seva voluntat en tot.

Temperament nerviós fins a un cert grau de neurotisme de bon tó, qu'ella sense adonarsen conreua com una de tantes armes de la *coqueteria* femenina.

L'autor no ha pogut treure ben bé l'aigua clara de si les exaltacions, extremositats y desmays que té per qualsevulga cosa son efecte exclusiu d'un estat morbós, o de si en semblants fenòmens hi intervé quelcom d'artifici. Ab tot, se decanta a creure que semblants anormalitats poden ser verdaderes, si be determinades fins a un cert punt per un moviment semivoluntari actuant sobre un sistema nerviós feble y sensibilíssim.

El plan de seducció contra el *Doctor Arnau* sembla respondre a un càlcul preconcebut, per més que ni ab ses paraules ni ab ses accions se separa may de les més escrupuloses lleys de la correcció y del bon veure, procurant dissimular tot alló que amenassés traspassant el marxapeu d'aquesta discreció honesta, ab un vernís de jovialitat idiosincràtica amparada per la llivertat y relativa despreocupació que li consent el seu estat de viudetat.

En el segón acte se la designa ab el seu nom patronímich d'*Elvira*. El cambi de medi y d'estat ha modificat bon tros el seu temperament, han desaparescut totalment les manifestacions de desequilibri d'abans, si be segueix conservant y jugant aquella graciosa posturería que la fa tant atrayenta.

La crisis afectiva que experimenta el *Doctor Arnau*, ara marit seu, no li ha passat pas per alt, circunstancia que li dona un perfecte domini de la situació. Ne coneix la causa y espera vencerla definitivament. A la desviació íntima y purament imaginativa dels sentiments del seu espós hi correspon ab acaronaments y delicadeses de sincer sentiment que tenen devegades un cert deix d'escayenta entremaliadura.

En el primer acte vesteix de carrer, elegantíssima, sí be ab un cert estudi. En el segón acte se presenta en graciós *deshàbillée*.

El Doctor Arnau.—D'uns trenta cinch anys, solter; viu sol ab els criats S'ha prés seriosament la seva carrera no tant per lo que té d'ofici com per lo que representa de ministeri.

Es un idealista y té propensió a teorisar sobre les coses.

S'impresiona poderosament de la *senyora viuda de Querol*, per respondre al tipu de dona purament extern que s'ha format.

En el segón acte y anomenat *Daniel*. Fa vuit mesos qu'es casat ab la *senyora viuda de Querol*, l'*Elvira*. Al desapareixe d'ella les causes accidentals que havien ilusionat al *doctor*, s'ha obrat en aquest una profonda decepció que prova de dissimular.

Icarus ha caigut, més sortosament l'atura d'esclafarse el goig d'una realitat que fará més humans y més sòlits els motius d'estimació a la companya de la seva vida, sense que li calgui volar a les enganyoses regions de la fantasia, pera fruir d'una ventura que trovarà arràn mateix de terra.

En el primer acte vesteix batí gris y calces negres. Porta bigoti y barba, *lentes* d'or que no més usa pera receptar o en els reconeixements minuciosos. Molt polit y elegant, sense afeminament.

En el segón acte, trajo d'americana negra; barret fort.

En Tarrés.—Si fa o no fa, de la mateixa edat que'l *Doctor Arnau*. Es pintor; al révés d'aquell, bon xich positivista, xerraire, un tros baliga balags, però ab sovintejats esclats de sentit práctich.

En el primer acte vesteix un tern complert de pana, una mica usat, però dut ab *chic*: barret tou; corbata de llas; afeitat de dies.

En el segón acte, va vestit de nou, si be ab descuit escayent. El barret un xich més ample d'ales, el llas de la corbata més folgat; els cabells més llarchs y afeitat més de fresch. Fuma ab pipa.

En Joan.—Criat del *Doctor Arnau*. D'uns vintisset anys. Durant la solteria del doctor, se coneix que ha sirgat per allà ahont ha volgut; quan ha tingut mestressa, aquesta li ha posat més els peus a rotllo, però en compensació ha fet amistat ab la seva cambrera que no li desplau gens.

En el primer acte, d'uuiforme. En el segón

acte, devantal y maneguins a l'hora de netejar, y ab l'uniforme després.

La Layeta.—Cambrera de la senyora. D'uns vintitrés anys; bonica y amiga de bromejar. Té promés militar, però acepta bonament amoretes de totes les procedencies. Primer va d'escarrás, despres més endressada.

NOTA.—Del primer al segón acte se suposa transcorregut un any, temps insignificant per haver pogut determinar modificacions perceptibles en el físich dels personatges.

L'acció a Barcelona.—Epoca actual.

Punt de vista del director.

Aquesta comedia va ser estrenada al Teatre Català, instalat en el de Romea de Barcelona, la nit del 28 d'Abril de 1908, baix la direcció de don Armengol Goula y ab el seguent repartiment:

La senyora viuda de Querol-Elvira, D.ª Antonia Baró; *La Layeta*, D.ª Antonia Ballvé; *El Doctor Arnau-Daniel*, D. Joaquim Vinyas; *En Tarrés*, D. Armengol Goula; *En Joan*, D. Ramón Tor.

PRIMER ACTE

ESCENA ·

Gabinet de consulta médica. Al fons, y suposantse ab comunicació ab el rebedor per la banda de la dreta, una recambra en la que hi haurà instalada la cadira de reconeixements, visible al espectador.

A la dreta, mampara forrada de *gutapercha* verda que obra pas a la sala de espera. A la esquerra, balcó ab vidrieres esmerilades y *stor*. Davant del balcó, taula de escriptori ab el corresponent silló. A sobre la taula el menester d'escriure, llibres, revistes y algunes mostres d'específichs, tot ab molt desordre.

En un àngul de la sala, un esquelet humà com subgecte d'estudi.

En lloch apropósit, una llibreria, una vitrina ab instruments de cirugía y un parell de butaques.

Per les parets, un quadro de Facultat, titols, diplomes y algún gravat d'asumpte médich. *El Doctor Çharcot a la Salpetriere* y *La llissó d'Anatomia* no hi escaurien malament.

Tot plegat que respiri severitat. Es a la tarde. La escena a mitja llum.

El Doctor Arnau recepta; en Tarrés, assegut en una butaca l'una cama sobre l'altra, passeja distretament la vista pels quadros y mobles de la sala, tot jugant ab el barret.

DR. ARNAU

(*rubrica y entrega el paper a n'en Tarrés*)

Dels globulets cada vegada que't sentis massa molestat pel dolor, y dels papers un

després de cada àpat ab mitja tasseta de tila.

TARRÉS

Entés, y que Deu t'ho pagui, que ara com ara jo no porto *suelto*.

DR. ARNAU

(seguint, sense fer cas de l'estirobotada)

En quant al régim, no olvidis les prescripcions que t'he donat, perque tenen més importancia que'l mateix medicament: rés de begudes alcohóliques ni de menjars picants; molta sobrietat en tot. *(subratllant intencionadament la frase)* En tot ¿ho sents?

TARRÉS *(rient)*

Sí, home, sí.

DR. ARNAU

Es que per tu faries, si de cas.

TARRÉS

Home, qualsevol, sentinte, se pensaría qui sab qué.

DR. ARNAU

Çom si no'ns coneguessim d'anys y no la sapigués la teva flaca.

TARRÉS

Veuràs, noy, es veritat que no he tirat per frare, com tu, però d'això a que'm fassis fama de...

DR. ARNAU

¿Sabs quin fora'l millor remey pera'l teu ventrell?

TARRÉS

Digues.

DR. ARNAU

Radical.

TARRÉS

Ja'm triga de saberho.

DR. ARNAU

Casarte.

TARRÉS (*ab cómich esverament*)

¡Bufa! Aquest remey si que fora pitjor que la malaltía.

DR. ARNAU

La vida de casa, el no sortir de nits, l'ordre en les hores de menjar, l'abstenció de calaverades y d'imprudencies...

TARRÉS

Si, vaja, no parlis més. Tota la reglamentació del convent de la Gran Trapa. No s'ha fet per mi això, noy; jo estich per la vida bohemia; avuy pares aquí, demà pares allà, l'un día pintes per menjar, l'altre menges per pintar... Llivertat absoluta, rés de responsabilitats morals, ausencia de mals de cap...

DR. ARNAU

¿Y de mals de ventrell, també?

TARRÉS

(*ab cara agre y tó compungit*)

¿Veus? Ja m'aturo. Aixó es l'ùnich punt negre...

DR. ARNAU

Espérat, espérat donchs, que tot just ara ets al comensament: tú no cambihis de vida...

TARRÉS

May m'avindré a fer lo que tu'm proposes; prefereixo seguir de puntes ab el ventrell.

DR. ARNAU

Tú mateix.

TARRÉS

Y donchs, si tant t'entúsiasme això de la familia ¿per què no t'has casat, tu?

DR. ARNAU

No comparis home, no comparis.

TARRÉS

No, no comparo. (*lleugerament irònich*) Ja ho sé que tens fama de serio, d'enamorat de la teva ciencia, d'home de costums honestes, d'esquerp ab les dones, però si precisament aquestes son les condicions indispensables pera ser un bon marit.

DR. ARNAU

Un bon marit quan se trova la mitja taronja que a un li convé.

TARRÉS

¿Per això quedes? ¡Dones ray!

DR. ARNAU

Si, tens rahó, ne sobren; però mira, jo encara no he trovat el meu *tipo*.

TARRÉS

Donchs veyes: jo hauria dit que tú no havies de ser difícil de contentar.

DR. ARNAU

T'enganyes. Tu no'm coneixes encara baix aquet punt de vista. Es cert que jo no he sovintejat el tracte social ni he actuat de conquistador, com tú, pero n'he conegut moltes de dones, y ab tantes com n'he conegudes, no n'hi ha hagut encara cap que conseguís impresionarme lo suficient pera enamorarme de debó.

TARRÉS

Te l'hauràn de fer espressa, donchs. A ben segur que tú voldries una dona reservada, prudenta, sencilla, casolana, y d'aquestes, la veritat, ne corren poques.

DR. ARNAU

Errat de mitg a mitg. ¿Veus com no'm coneixes? Mira, jo'm reconech que en contra de la manera especial de ser de la meva carrera y dels meus estudis tan aixarraits y prosàichs, he conservat sempre un fons d'idealitat, de romanticisme; un sentiment poétich de les coses.

TARRÉS

¡Malo, malo! Això no sol portar gaire bons resultats. Jo soch artista y te'n puch donar rahó. Mentres m'he preocupat de posarhi poesia als meus quadros, la prosa de les necesitats de la vida m'ha resultat sempre molt premiosa

d'istil; per això es que m'he decidit a cambiar de *rumbo*. M'han fet proposicions per anar a Paris, a fer pintura de *marchand*, *retratos al minuto;* art de *baratillo*, però perfectament compatible ab l'art culinari.

DR. ARNAU (*impacient*)

Bé, ¿qué parles tú o jo?

TARRÉS

Digues, digues.

DR. ARNAU

Aquest concepte, que generalment se té de la dona, no respón a la meva manera de sentir absolutament antintilitaria. Per haverme de casar ab una noya que sapigués cuinar, planxar, brodar y demés feines doméstiques, tan se valdría casarme ab la criada o ab alguna modista. La dona, per mi, ha de ser més que tot això: ha de ser esplay pels ulls, repós per l'esperit, agulló per la fantasía; ha d'omplir la casa d'idealitats y no de remors d'escombra y de burgits de màquina de cusir.

TARRÉS

¡Ay, ay, minyò! Veig que la rahó't sobra. Tens més de poeta que de metge.

DR. ARNAU

Potser si.

TARRÉS

Y donchs, ¿per què'm cantaves les excelencies de la vida casolana que tú mateix no sents?

DR. ARNAU

¡Oh, tu! tu ets diferent.

TARRÉS

Y ¿per què no puch tenir el meu ideal, jo també? Veyam.

DR. ARNAU (*burleta*)

¿Y quin es el teu ideal?

TARRÉS

El meu ideal es negatiu, però en aquet punt soch encara més radical que tú. Jo no vuy lligams a la llivertat ni prosàichs, ni poétichs, y es per això que no'm caso. Encara que trovés una dona a mida, m'esgarrifo només de pensar ab el róssech que vindria al darrera d'ella. (*accionant grotescament*) Afigúrat per un moment lo que es tenir una dida a casa traginant tot el dia a un bordegàs de galtes vermelles, gras, antiestètich, que quan no mama plora, y quan no plora mama; y per torna, un parell de xavals mocosos, més grandassots, que mentres l'un se m'enfila per les cames, l'altre m'agafa'ls pinsells y's pinta un bigoti blau y unes patilles vermelles. Quin quadro, ¿eh? Y consti qu'encara't faig franch de la sogra.

DR. ARNAU

(*rient de bona gana*)

¡Vés, vés, cap de trons!

TARRÉS

Si noy, perque ja hem garlat prou y allà fora hi tens una pila de ***humanidad doliente***

que s'espera. *(fá moviment d'anarsen, però torna a empendre al Doctor ab molt esborrejament y malicia)*. Ah, y a propòsit; vínem aquí, vínem aquí, que no tota es tan *doliente* com te deya. ¿Sabs a qui li toca'l torn, ara?

DR. ARNAU *(indiferent)*

¡Qué sé jo!

TARRÉS

¡Ah pillo, més que pillo! ¡Jo fos a la teva pell!

DR. ARNAU

Si no t'espliques...

TARRÉS

Donchs a la viuda, a la viudeta Querol; una de les viudes accidentals més guapes que tenim a Barcelona y *suburbios*. Tot esperantme, l'hem feta petar un xich. Hem parlat dels temps passats, dels presents, de tú, del seu marit... Jo n'era molt amich del seu marit; tant, que després de mort, fins vaig crèurem en el deber de mirar si podía aconsolar a n'ella... però, noy, es inabordable; molt posturera, molt moequera, això si, però es de les que busquen casaca.

DR. ARNAU

No la conech.

TARRÉS

¿Cóm s'enten? Be't coneix ella a n'a tú; bé m'ha dit que us varen presentar a... no sé ahont,... a casa d'uns clients teus.

DR. ARNAU

Potser si, però no me'n recordo.

TARRÉS (*ab malicia*)

¿Vols dir que no't fás el desentés, gata maula? Ab lo qu'ella's recorda de tú... ¡Oh, me n'ha fet grans elogis!... Vaja, que l'has interessada a n'aquesta dona.

DR. ARNAU

Fuig, home, fuig.

TARRÉS

Me deixaría tallar un dit.

DR. ARNAU

Vaja, calla.

TARRÉS

Mira que jo tinch un ull... Si fins ab un entretoch que ha deixat anar, he arrivat a maliciar que la presentació que te'n varen fer els teus clients, podia no ser del tot desintencioda. Ab això enteniment; ey, a no ser que ara resultés ser el teu *tipo*.

DR. ARNAU

(*rient mitg amohinat*)

¡Qué n'ets de tabalot! (*l'empeny suaument cap al fons*).

TARRÉS

Vaja, adeu, y a veure si cures a la viudeta.

DR. ARNAU

(*tocant el polsador eléctrich*)

Procura per tù.

(Apareix en Joan pel fons dreta, quedantse plantat a la porta).

TARRÉS *(reculant)*

M'has dit un paper quan me vingués el dolor, y un parell de globulets...

DR. ARNAU

Al revés, home, al revés.

TARRÉS

Donchs al revés. Adeu.
(*Desapareix pel fons dreta, seguit de'n Joan*).

DR. ARNAU

(*fent un esbufech de desfogament*)

¡Això es una tramontana! *(fa cap a la mampara y l'obra donant entrada a la senyora viuda de Querol a la que saluda ab una inclinació de cap)* Senyora...

VIUDA QUEROL

(*saludant en la mateixa forma*)

Senyor doctor...

DR. ARNAU

Serveixes pendre *assiento.*

VIUDA (*seyent*)

Mil gracies.

DR. ARNAU (*també seyent*)

Al servey de vosté.

VIUDA

No he portat recomanació de ningú, figurantme que probablement vosté'm reconeixería; però segons me sembla...

DR. ARNAU

No sé...

VIUDA

Es comprensible, per altra part, que m'hagi olvidat, perque abans d'avuy, no'ns haviem parlat més que una vegada; però com justament ens hem trovat ab aquell senyor que ara acava de sortir...

DR. ARNAU

¿En Tarrès?

VIUDA

Si senyor, el pintor Tarrés que, segons m'ha dit, es també amich de vosté. Donchs suposava que li hauría dit...

DR. ARNAU

Certament, m'ha advertit que la senyora viuda de...

VIUDA

(ajudantli la memoria)

Querol.

DR. ARNAU

Això es: dispensi. Que la senyora viuda de Querol anava a ferme l'honor de confiarse als meus serveis però de prompte, aixís... pel nom només...

VIUDA

(Alsantse'l vel ab un moviment naturalment graciós, y somrient ab afabilitat)

¿Li sembla ara si es la primera vegada que 'm veu?

DR. ARNAU

No senyora la cara de vosté no m'es desconeguda. O molt m'equivoco, o vaig tenir l'honor de ser presentat a vosté a casa de la familia Amell.

VIUDA

Justament, el día del sant de la Lola; parlem d'alguns mesos. Vaja, veig que no està desmemoriat del tot, senyor doctor.

DR. ARNAU

Y ¿qué tal? ¿qué tal? ¿Quines toticies me'n dona d'aquells senyors? Bons tots ¿eh?. . Ho suposo, perque fa algun temps que no han hagut de rebre la meva desagradable visita.

VIUDA

Perdoni que li digui, doctor, que vosté se'n té la culpa si la seva visita sempre resulta desagradable per ells. No n'estàn poch ni gaire de enfadats, perque may els va a veure que no sigui en calitat de metge.

DR. ARNAU

¡Estich tan enfeinat!

VIUDA

(*ab tó de delicada reconvenció*)

Vaja, no digui, que la rahó'ls sobra. Han passat els dies de don Lluis, la *soirée* de presentació de la Maria quan vá sortir del pensionat, però vosté sempre invisible.

DR. ARNAU

Son uns bons amichs els Amell.

VIUDA

Prou se'n recorden y'n parlen de vosté. —¿Y'l Doctor? ¿Y aquest Doctor, que no se'l veu may enlloch?—La darrera vegada, la Lola y jo fins ja havíem donat mitg entenent a don Lluis, el seu marit, de que'l passés a buscar ab el cotxe.

DR. ARNAU

Els estimo molt aquesta deferencia, però cal que's fassin càrrech de lo qu'es un metge. No tinch un hora disponible, no li exagero.

VIUDA

(*ab solicitut estremada*)

Cregui que tots el vàrem trovar a faltar molt.

DR. ARNAU

Mil gracies, però permètim que m'admiri de que pogués ser notada la meva ausencia; no toco el piano, no canto, no ballo, no...

(*s'interromp bruscament*)

VIUDA (*ab molta animació*)

Acabi, acabi de completar la llista dels seus defectes: no l'atrau la conversa ab les senyoretes, refuig les galanteries .. (*interrompentse y ab aires de sofocada*). Ay, dispénsim, dispensim, senyor doctor, si he estat inconvenienta...

DR. ARNAU

Rés d'això, senyora

VIUDA

(*escusantse ab cert encongiment*)

Sinó que els Amell, la Lola especialment, m'havien encarregat tant que'l renyés... (*rient finament y tornantse a animar*) ¡Uy! ¡Válgam Deu, doctor!... ¡La fama que s'ha fet de retret y esquerp entre'ls concurrents, y sobre tot entre les concurrentes d'aquella casa!

DR ARNAU (*sincerament confós*)

Certament que no mereix la meva insignificant persona, ocupar d'aquesta manera l'atenció...

VIUDA

¡Modestia! Oh, si, també ho diuhen això, que vosté es molt modest, peró com que'l mèrit no pot estar amagat, lo que vosté calla, ho escampen els agrahits que li deuhen la salut y la vida, els diaris que fan l'elogi de les seves conferencies... ¡N'hi ha ben pochs de metges que als anys de vosté, hagin fet tanta carrera!

DR. ARNAU

(*atuit y fins ab cert deix de molestia*)

Francament, no sé que contestarli. Vosté es molt indulgenta, molt amable...

VIUDA

(*Coneixent la situació violenta del doctor y desviant la conversa*).

¿Amable? No serà tant com vosté, que fa bona estona està soportant les meves inconveniencies. Fa rato que soch aquí, y encara no

hem entrat en l'assumpto que m'ha fet atrevir a molestarlo.

DR. ARNAU

No parli de molestarme. Celebro moltíssim haver refet la coneixensa, per més que sento que la ocasió... perque suposo que tindrà de comunicarme quelcom desagradable respecte de la seva salut... ¿Alguna indisposicioneta, potser?

VIUDA *(estremosa)*

¡Ay, doctor! ¡Estich fatal; molt fatal!

DR. ARNAU

Vaja, fassi per animarse.

VIUDA

M'esplicaré. En primer lloch...

DR. ARNAU

Permètim, permètim que la interrogui abans sobre l'estat general.

VIUDA

No, si volía dirli... En vida del meu marit, —que al Cel sía,—teníem de metge al doctor Masbernat, bona persona y bon amich, això si, però molt aferrat á la seva, ¿sab? un metge a la antigua que tot li era receptar remeys de cal herbolari y medecines casolanes, que no sé, a mi no acaben de deixarme satisfeta. Aixís es que, al haver de menester altra vegada, desgraciadament, els serveis facultatius, vaíg dirme desseguida: el doctor Arnau; vaig consultarho a la Lola y... *(s'interromp per riure com*

excitada per un recort) Perdoni, Doctor; sinó que ara'm venia a la memoria una sortida de la Lola que va motivar precisament la meva preferencia per vosté. ¡Té unes coses devegades aquella xicota!...

DR. ARNAU

(*Un si no es acoquinat y procurant conduir convenientement la conversa*).

Jo'm considero molt honrat ab la seva confiansa, però anem a veure ¿quin caràcter presenta la mena de malestar que sent?

VIUDA

¡Ay, doctor! No sé si sabré expressarme prou bé: devegades sento com unes punxades al costat dret y altres al esquer; una cosa vaga.. ¿sab?

DR. ARNAU

Aquestes punxades son passatgeres ¿eh? no li duren gaire.

VIUDA

Ordinariament, no senyor.

DR. ARNAU

Be ¿Les digestions son regulars?

VIUDA

Unes vegades si, altres vegades no senyor.

DR. ARNAU

¿Acostumen a ser lentes? ¿laborioses?

VIUDA

Si, senyor, si; molt laborioses.

DR. ARNAU

¿Vol fer el favor d'ensenyarme la llengua? (*després d' inspeccionarla*) Perfectament. Veyam aquest pols. Serveixis descordarse un xich el guant. (*ella obeheix oferint la munyeca al doctor ab discreta coqueteria*).

DR. ARNAU (*tot polsantla*)

¿Vosté es molt nerviosa, veritat?

VIUDA

Ay, si, doctor; molt nerviosa. ¿Veu? no més la sensació dels seus dits sobre la munyeca...

DR. ARNAU

(*deixantli'l bras suaument*)

Ja queda deslliurada de aquesta molestia.

VIUDA

¿No sé n'ha ofés, veritat, de lo que li he dit?

DR. ARNAU

De cap manera, senyora.

(*El doctor, quelcom torbat, no atura a refer la conversa. Ella ho compren y li va a l'ajuda*).

VIUDA

En demés, d'això dels nervis sí que'n soch forsa perjudicada.

DR. ARNAU

¿Esperimenta vértich, alguna vegada? ¿Rodaments de cap?

VIUDA

Si, senyor, si.

DR. ARÑAU

¿Un xich d'opressió al pit?

VIUDA

Devegades, si senyor.

DR. ARNAU

¿Xiulets a les orelles, ne sent?

VIUDA

Ay, si senyor, si: es de lo que més m'alarma; devegades son tan forts que fins arriven a entontirme.

DR. ARNAU

Algún atach de neuralgia, ¿no es veritat?

VIUDA

(ab molta expressió)

¡Oh! sobre tot quan ha de cambiar el temps, sofreixo extraordinariament, se'm posa'l cap tan adolorit, que ni el pes del pentinat puch aguantar; y vegi, per altra banda, me sembla que pendria de bona gana un cércol de ferro al front y que me l'anessin apretant... apretant... com aquell, ab que atormenten a n'en Caravadossi de *La Tosca* ¿sab?

DR. ARNAU *(rient afablement)*

¡No digui això, per Deu!

VIUDA

Me trova estranya, ¿veritat?

DR. ARNAU

No. Es un fenómen que respòn perfectament a la naturalesa de la afecció. ¿Y de dormir, dorm bé?

VIUDA

Somío molt, molt, y sempre coses esgarrifoses; lladres, foch, aiguats, terratrémols... (*exaltantse per moments y molt estremosa en l'accionat. Al doctor se li observa un aument progressiu d'interés per la pacienta*) ¡Ay! miri, no més de pensarhi, que torno a sentirme tota esborronada. Precisament la nit passada he somiat que anava per Monserrat d'excursió y que tot d'una he relliscat ab no sé qué, y m'he estimbat desde'l cim de Sant Geroni. ¿Qué's creu quina angunia?... ¡Igual, igual que si hagués sigut de debó! Jo'm veya que anava rodolant, rodolant, y botent de cingle en cingle... Y volía cridar, y com més volía cridar, més la veu se'm glassava al coll... ¡Ay doctor!... Y provava d'agafarme a les roques, però del espant tenia tant balbs els dits, que no podia. Uns moments esgarrifosos, créguim. Sort que vaig tenir qu'arràn mateix d'un precipici, el més fondo de tots, les faldilles se'm van enredar en una mata de boix, y això va aturarme la caiguda. Però veliaqui que quan ja'm veya mitg salvada... ¡Ay, doctor! (*convulsa y anguniadíssima, mirantse persistentment les puntes dels peus com si hi tingués quelcom esferehidor, acabant per alsarse bruscament de la cadira ab les faldilles discretament recullides y xisclant estridentment*) ¡Ay, ay!

DR. ARNAU

Per Deu senyora, tranquilisis.

VIUDA (*xisclant novament*)

¡Ay!

DR. ARNAU

¡Sosseguis, li prego! ¡Quina imaginació!

VIUDA

(*més reposada però encara anguniosa pantejant*)

¡Ay, doctor! ¡Me semblava que la veya!

DR. ARNAU (*estranyat*)

¿Qué veya qué?

VIUDA

(*parlant ab les dents tancades, ab barreja com d'horror y repugnancia*)

La serp... una serp groixuda com el bras y llarga... llarga... que se'm va entortolligar per les cames. (*nova estremitut d'esborronament recullinse les faldilles y altre xiscle*) ¡Ay!

DR. ARNAU

Per Deu, calmis, no sigui axís... Segui, segui, y procuris distreure ab altres pensaments més agradosos. (*remenant per sobre la taula*) Veyám, provi d'entretenirse un moment ab les lámines d'aquesta revista... (*llegint el titol y tornantlo a deixar*) «*La Chirurgie Moderne*»... No. (*el mateix joch ab un'altre revista*) «*Anatomie Pathológique*»... Menos. (*agafantne un'altre qual titol llegeix per ell y deixantla estar també sobre la taula*) Tampoch.

Senyora, ho sento molt, però aquí tinch una biblioteca tan impropia pel cas...

VIUDA

(*s'ha assegut y tranquilisada del tot*)

Li estimo de la mateixa manera... però no cal que s molesti. Estich tranquilisada.

DR. ARNAU

Ho celebro moltíssim.

VIUDA

Cregui, doctor, que es una bona pena el ser aixís com soch jo.

DR. ARNAU

Realment si que es un extrem de sensibilitat el de vosté, però no s'apuri, que tot ho adobarem.

VIUDA

¡Quanta molestia, doctor!

DR. ARÑAU

¡Vol callar!... Quan estigui un xich més reposada tornarem a parlar.

VIUDA

No senyor, de cap manera. Pot continuar, ja li he dit que'm trovava divinament.

DR. ARNAU

Donchs aixís... (*transició*) Vosté deu fer poch exercici ¿veritat?

VIUDA

El caminar me cansa molt.

DR. ARNAU

Y ab tot, li fora molt convenient.

VIUDA

Donchs ho faré.

DR. ARNAU

Durant el seu matrimoni ¿havia tingut disgustos de consideració, penes fondes?

VIUDA

(*ab naturalitat y sense sentiment*)

Ay, no senyor, no; el meu marit—que al Cel sía—era una bellíssima persona: en tot me deixava fer sempre la meva voluntat, y en quant a disgustos, ni temps li hauria quedat pera donarmen. També era dels enfeinats, ell; sempre al despaig, al Jutjat o a l'Audiencia.

DR. ARNAU

¿Era advocat el marit de vosté?

VIUDA

Si senyor, y criminalista per torna. Això es l'única queixa que'n podía tenir.

DR. ARNAU

No comprench.

VIUDA

¿Qué's creu que es poch terrible tenir un advocat per marit? Jo, les poques estones que podía estar al costat del meu, no més li sentía parlar de judicis orals, de magistrats, de códichs penals d'anys presiri, y de cadenes perpétues. Vaja, no digui, que això es desespera-

dor. Però pel demés, ja li he dit, de digustos ni un.

DR. ARNAU

Essent axís, aquesta nerviositat de vosté ¿ha notat si se li ha acentuat després de la mort del seu espós?

VIUDA *(fent memoria)*

Si, senyor. Y vegi, no me l'havia feta may aquesta observació. Si, si, perque vaja, abans no'n era pas tant d'estremosa. ¿Qué's figura? Ara tocar un tros de vellut, tota m'esborrona, pelar un préssech, ¡Deu me'n guart!—y això que m'agraden molt,—sentir el xiulet d'una locomotora,'m posa pell de gallina. *(tot això ho ha dit traduhint les sensacions ab una mímica y gest de cara molt expressius. Tot d'una s'interromp per un instant proseguint després la explicació arrossegant les paraules, molt violentada per l'esfors que se li nota de resistencia a la impressió d'esgarrifansa que li causa el reclam d'un esmolet que puja del carrer agut y estrident, obtingut per la vibració de l'aresta d'una fulla de acer sobre la mola en moviment)* Sentir... quan sento... *(no pot més, s'aixeca molt enguniosa y agitada)* Doctor, dispensi, peró no puch més, no es possible contenirme.

DR. ARNAU

Vaja senyora, procuri dominarse. L'esfors de la voluntat...

VIUDA

No puch ferhi més; cregui que sento molt

haver de donar aquest espectacle (*arriva del carrer una vibració més aguda reclam del esmolet. La viuda Querol se tapa les orelles ab les mans, tot fent un xiscle*).

DR. ARNAU (*comprenent*)

Ah, ¿es aquest esmolet lo que la molesta? Veyam, esperis, provaré d'ajustar millor el balcó. (*mentres el doctor ho intenta, la viuda Querol, qu'ha anat a refugiarse en un recó de la sala se trova soptada per la presencia del esquelet. Rapidament, aparta les mans de les orelles, fa un xiscle agudíssim, esdevé rígida, y tintinejant tot fense enrera, arriva a la taula ahont s'apoya ab una mà pera no caure sense perdre de vista ni un sol instant la esfereidora ossamenta a la que guayta ab gran astorament y posat de cataléptica. El doctor al sentir el xiscle, ha corregut en auxili de la seva clienta*).

DR. ARNAU

¿Qué es? ¿Qué te? ¡Senyora! (*la condueix fins a la butaca ahont la deixa asseguda. En la pacienta s'opera com una sedació, restant desmayada*) Peró ¿qué ha sigut? (*dirigeix la vista al àngul ahont hi ha l'esquelet y demostra esplicarse lo succehit rodant el cap ab contrarietat. Tot això rapidíssim*) ¡S'ha desmayat! (*fa un moviment instintiu com pera descordarli'l cos del vestit, però retira bruscament les mans com si s'hagués punxat*) ¿Qué faig? (*tocantla suaument per sobre la espatlla com pera retornarla*) ¡Senyora! ¡Senyora! .. ¡Y no's retorna! (*tot apressat y enguniós corre cap el polsador eléc*

trich, més al arribarhi,'s repensa y agafa un pom de sals de sobre la taula fentlo aspirar a la desmayada) Aquesta dona'm desconcerta; no sé ahont soch. (*la viuda Querol fa un lleuger moviment de reacció El doctor se dirigeix cap al fons, pren una bata d'operador y ab ella tapa l'esquelet, tornant rapidament al costat de la pacienta*) ¡Senyora! ¡Senyora Querol! (*li acosta novament el pom de sals al nas. La viuda Querol va revenintse*) ¡Senyora!... No s'alarmi, no ha sigut res.

VIUDA

(*ab barboteig com despertant d'un somni*) ¿Quí es? ¿Qui'm crida?

DR. ARNAU

Soch jo, animis; vaja, sosseguis. (*Pausa. La viuda Querol, més revinguda va mirant estranyadament al seu voltant al doctor, als mobles, als quadros, com per conseguir coneixement d'allá ahont se trova. De sobte, al guaitar al recò ahont havía vist l esquelet la sorpren el recort de la passada visió, s'aixeca bruscament y aferrantse al bras del doctor ab totes dues mans li diu ab veu nuada pel terror*) ¡Allí!... ¡Allí era!... ¡Allí! (*torna a caure feixugament a la butaca y li esdevé una crisis de llàgrimes*).

DR. ARNAU

(*sincerament compadit y tendrement interessat per la malalta*).

Plori, plori, (*per l'esquelet*) peró no tingui por que ja no'l veurà més. (*Pausa*).

VIUDA

(completetament possesionada d'ella mateixa, però apenada)

¿Es voste doctor?

DR. ARNAU *(ab molta solicitut)*

Si senyora, soch jo que aqui m'estich, pera que no li passi rés. ¿Que no hi té confiansa en mi?

VIUDA

¡Perdónim! ¡Deu meu! ¿Qué deurà pensar?

DR. ARNAU

Rés que li pugui ser desfavorable. Créguim que m'inspira un interés especialíssim el seu estat. Jo si que m'haig de donar la culpa de lo que li acaba de succehir, encara que tampoch la tingui tota. Bona part es del criat. *(per l'esquelet)* Aquell trasto... ¿sab? no més me serveix per uns estudis especials que estich fent, aixís es que tinch advertit que a l'hora de consulta el retirin d'aquí. Jo, francament, ni me n'havía adonat; peró ja li dich que'm sentirà'l criat.

VIUDA

Ay, no, doctor. Sentiría molt que per culpa meva...

DR. ARNAU

Per culpa d'ell serà...

VIUDA

M'ha de permetre que no li dirà rés.

DR. ARNAU (*somrient*)

Si m'ho demana aixís...

VIUDA

(*somrient també*)

Gracies, per la seva atenció. (*cambiant de tó, de sopte y ab afany*) Digui, doctor, siguim ben franch. ¿No es cert que estich molt mala?

DR. ARNAU

Rés d'aixó. Vosté està bé, completament bé. Aquests sobressalts no son més que efecte d'un xich de debilitat del sistema nerviós; part de temperament, part de... (*dolsament*) Ara es a mi a qui'm toca renyar.

VIUDA

(*ab molta postureria*)

Rényim, rényim.

DR. ARNAU (*ab afabilitat*)

Donchs si senyora; vosté no se'n adona, peró s'hi ajuda a n'el seu mal. No se'n ofengui, peró es lo cert... no diré que li agradi tenirlo, aixó no, peró... peró... (*dissimulant ab una rialleta l'acritut del concepte*) no li dol que la planyin perque'l té... ¿no es veritat?

VIUDA

(*abaixant els ulls y rient ab moequería*)

¡Qu'es dolent doctor!

DR. ARNAU

Peró aixó no es pas tot; també hi contribueixen forsa les circunstancies especials de la

seva vida present... Vosté no té fills, ¿veritat?

VIUDA

(*ab tristesa entre sentida y estudiada*)

No senyor, soch sola, completament sola al mon.

DR ARNAU

Donchs li son necessaries ocupacions, ocupacions serioses que la distreguin y fins que l'absorveixin, empró sense amohinarla... (*cada vegada ab més efusió sense adonarsen*) A vosté no li convé la solitut, y de que no li convé fins arriva a donarsen compte vosté mateixa, de vegades, y llavors passa al altre extrem, que no es menos perillós, y va a reunions y fa visites y cerca amistats y sovinteja el teatre... ¿no es cert?

VIUDA

Si, Doctor si, me coneix tan bé com jo mateixa.

DR. ARNAU

¿Quant temps fa que es viuda?

VIUDA

(*ab certa amargura de bon tó*)

Cinch anys; el dotze del mes passat varen complirse.

DR. ARNAU

(*insinuantse per moments ab complerta inconsciencia*)

Donchs procuri ferse càrrech de que vosté se trova a la flor de la vida, vosté es jove, ben

jove, y per car que li sigui el recort del espós perdut, ni ha de permetre que l'absorbeixi completament ni tampoch li convé reaccionar contra aquest perill cayent de la banda oposada. Al mon hi han mil objectes dignes de la afecció y solicitut d'una persona de les qualitats de vosté... (*un suspiret d'ella. El doctor se dona compte al arrivar a n'aquest punt, de la situació perillosissima en que s'ha colocat y s'interromp bruscament*)

VIUDA

Digui, digui, doctor; l'escolto molt agradosament.

DR. ARNAU

(*sobreposat y dissimulant*)

Perdoni, pero observo que portat del interés que'm inspira. . el seu estat, anava entrar sense adonarmen en un terreno d'indiscreció... Vosté té prou talent pera saber conduirse de la manera més propia, y no li faltaràn per altre part bons consellers. .

VIUDA

(*resoltament y en un moviment de emoció sincera*)

Continuhi, li prego. Me parlava abans de obgectes que podien omplirme la vida... ¿Qué més voldria jo, que...

DR. ARNAU (*divagant*)

Si; me refería als sens fi de motius que podrien solicitar els seus bons sentiments: l'exercici de la beneficiencia, l'amor als des-

graciats... (*sincerament y ab cert foch d'entusiasme*) Jo mateix, senyora, també un solitari, tinch un amor, una fe, un entusiasme que'm fa agradosa y estimable la vida: la meva professió tal com jo l'entench y la practico, perque n'hi han molts de metges, pero pochs que'n siguin de debó; molts ne fan l'ofici, no'l ministeri.

VIUDA

Però si la vida de vosté es molt trista... Aquest gabinet tan fosch y tan serio, aquestes eines tan esfereidores, el tracte seguit ab gent que sofreix...

DR. ARNAU

(*ab somriure afable*)

Aixís y tot... ja ho veu.

VIUDA

(*ab cert deix de decepció y ab timidesa, finament estudiada*)

Si vosté se'n aconsola... y ben aconsolat que'n deu estar quan no ha procurat alegràrsela... com sembla que no més pugui ser alegra la vida... (*transició*) ¡Ay! ¡perdónim! Ara soch jo la que li faig sermons que vosté no necessita.

DR. ARNAU

Pot ser si. La seguida concentració en els propis pensaments devegades acaba per fernos obtusos pera compendre alló que més convenient pot sernos. Jo també m'hi sento devegades de massa sol, (*ab intenció*) peró... ara com ara... no soch propens a somiar.

(*Riuen discretament tots dos pera dissimular una certa emoció de que's senten corpresos*).

VIUDA

¡Ay! ¡no me'n parli! (*Ab intenció dissimulada per un vernis de jovialitat*)

DR. ARNAU

Y no sempre els somnis son d'estimbaments, senyora. (*A tot axó 'l doctor s'ha posat dret, en disposició d'anar a darrera la taula*) ¿Permétim. (*formula, entregant després la recepta a la viuda Querol.*) Si es servida. Es un senzill reconstituyent que'm sembla que la millorarà; per altra banda no olvidi lo del exercici; alguna dutxa també la tonificaría.

VIUDA

¡Ay, doctor! Quina sort la d'haverlo vingut a trovar.

DR. ARNAU (*amablement*)

Ja li he dit que no tot ho haig de fer jo.

VIUDA

(*ab intenció dissimulada*)

¿Quan li sembla que puch tornar a véurel? ¿D'aquí quinze... d'aqui vuit dies?

DR. ARNAU

(*També ab intenció, més ab visible encongiment*)

Sí; serveixis molestarse novament d'aquí... vuit dies.

VIUDA

(*allargantli la mà molt gentilment*)

Doctor, li quedo molt reconeguda.

DR. ARNAU (*estrenyentli molt efusivament*)

Soch sincerament un amich de vosté. (*toca'l pulsador y apareix inmediatament en Joan pel fons dreta retirantse darrera de la viuda Querol després que aquesta y el doctor s'han despedit, ab una inclinació de cap. El Doctor Arnau queda un instant pal-plantat guaitant l'indret per ahont ha desaparescut la viuda Querol. Després se gira suaument y fa un sospir profond sense ser sorollós, com pera aspirar el perfum sobtil de que ha omplert la cambra la presencia d'aquella dona. A seguit va a ocupar la butaca ahont havia segut la viuda Querol y acotant el cap s'endinsa els dits entre'ls cabells. Quan sembla que vagi a abstreures, s'aixeca de sobte y mirant recelosament al seu voltant, com si anés a preparar una malifeta, fa cap al balcó mirant al carrer per entre les persianes; després avensa més el buste fins que penetra tot ell. Pausa curta. Tota aquesta escena ab gran sobrietat*).

JOAN

(*apareix pel fons dreta y diu maquinalment desde la porta*)

Senyor Doctor... (*estranyat de no veure al Doctor Arnau*) Ay, ay... (*ovirantlo al balcó y fent un pas endins*) Senyor doctor, que allà fora s'impacienten... (*comprenent que'l doctor no l'ha sentit, avensa més y torna a cridarlo alsant més la veu*) Senyor doctor... (*el doctor segueix sense contestar. Després de les primeres paraules de'n Joan ha anat baixant suaument el*

TELÓ

SEGON ACTE

ESCENA

Menjador amoblat ab riquesa y art. Al fons, porta que té accés a un corredor. A la dreta dues portes: la de primer terme es la del *lavabo;* la de segón terme la de la cambra de'n Daniel y la Elvira. A la esquerra, balcó que mira al carrer.

A dreta y esquerra de la porta que mira al fons, respectivament, un *buffet* y una otomona; al costat del balcó un escalfa panxes ab un mirall al damunt. Els demés sòcols de la paret ocupats per cadires. Avensant cap al prosceni, dos balancins. Taula de menjar al mitg y llàntia central.

Quadros, plats y altres obgectes artístichs decoratius.

Es al matí.

(*La Layeta, espolsant les cadires; en Joan, passant el plomer pels quadros.*)

LAYETA

(*cantant, tot acompanyantse a cops d'espolsadors*)

«Tengo un rizo
sobre la frente
que a mi chiquillo
le vuelve lelo.»

JOAN

Ja ho crech, ja. ¡Ay, qui pogués ser el seu *chiquillo!*

LAYETA (*rient y seguit la cansó*)

«Dos ricitos
en las mejillas;
y otro ricito
en el pescuezo.»

JOAN

¡Si ho sapigués, Layeta, la malicia que li tinch a n'el seu cabo d'artillería! No'l puch sofrir, en bona fé. Quan els diumenges a la tarde'l veig clavat aquí sota'l balcó, qu'espera que vosté surti per anar tots dos al *Parque* a veure les besties, cregui que'm venen desitjos de tornarme elefant.

LAYETA (*rient sorollosament*)

¡Y ara! ¿Y això per qué?

JOAN

Per estabonirlo d'un cop de trompa aixís que se'm posés al davant.

LAYETA

¿Y si errès el tret y'm tocava a mi?

JOAN

No tingui por, que ja me'n asseguraria. (*intentant abrassarla per la cintura*) A vosté, lo que li faría es agafarla manyagament ab la trompa, aixís...

LAYETA (*refusantlo*)

¡Ep! Les mans quietes.

JOAN

No sigui tan esquerpa, dona; ben segur

que ab el seu *general* no hi deu ser tan mirada.

LAYETA

Ab ell y ab tothom ¿qué's ha pensat?

JOAN

Be, però ¿vol fer el favor de dirme què li troba a un tipo com aquell? ¿Qué té que jo no tingui? ¿Que's creu que no fora més guapo jo també vestit d'uniforme, ab aquell xarrasco al costat y ab el *pajarito* al ros els dies de gala?

LAYETA (*rient*)

¿Vosté? ¡Vaya una fila més galdosa que faría!

JOAN

¿Qué vol dir? Miri que soch home pera sentar; plassa avuy mateix no més que pel punt de desbancar a'n aquell mil homes.

LAYETA

Oh, d'això ja'n parlaríem.

JOAN

¡Y quina mal hora va tenir el senyor doctor d'anarse a casar!

LAYETA

Ay, ay, ¿per qué?

IOAN

Perque jo abans hi estava molt tranquil en aquesta casa, sense cabories ni frisanses, de cap mena, y d'ensà que tinch mestressa y de que ab la mestressa va venir la seva cambrera,

una cambrereta tan maca com es vosté, jo no dormo ni sossego, créguim.

LAYETA

Ay ¡dèixim riure!

JOAN

¿Li sembla que no? Vaja, a les cases hont hi ha criat, jo ho privaría que hi entressin cambreres aixerides ab promès.

LAYETA (*posturera*)

¿Tan greu li sab haverme conegut?

JOAN

Si senyora, perque això ha sigut ficarme la mel a la boca. Sort qu'espero que aixis que aquell *Mambrú* hagi acabat el servey, a vosté li passará l'enlluernament. Si bon punt el vegi vestit de paisà, ni se li mirarà la cara; n'estich cert.

LAYETA

¡Ay, ay! ¡quína palica més ben arrencada que tenim avuy! Fassi, fassi, o sinó ens hi arreplegarà l'hora de dinar aquí.

JOAN (*tornant a la feina*)

¡Quin una n'hi ha de vosté!

LAYETA

(*cantant y espolsant fort*)

«Tengo dos lunares
tengo dos lunares...»

(*Apareix la Elvira, pel fons esquerra, portant als dits la tasca de brodar.*)

ELVIRA

¡Layeta! ¿Qu'es aquest rebombori? Desde'l cusidor se'ls sent. Pensin qne'l senyoret encara dorm, que l'han vingut a buscar a les cinch del matí, y li convé descansar.

LAYETA

Ay, perdònim senyoreta; no ho sabía.

ELVIRA

Vagi, vagi a la cuina a prepararli l'xacolata, que tot seguit que s'llevi'l troví a punt.

LAYETA

Molt be diu, senyoreta. (*desapareix pel fons dreta*)

ELVIRA

Y vosté, Joan ¿encara no está llest del menjador?

JOAN

Si senyora, ja ho tinch tot net.

ELVIRA

Donchs vagi al despaig y cuidi de deixarho més curios tot allò, qu'está més plè de pols que una carretera.

JOAN

Perdoni, però com que'l senyor doctor me té privat que li toqui ni un paper de sobre la taula...

ELVIRA

No li parlo precisamente de la taula, la vítrina dels instruments està que s'hi pot escriure ab el dit; els metalls de la cadira de re-

coneíxements, fan llàstima de mirar. Ahir mateix, de conciencia que'm feya, vaig passar el *plomero* per l'esquelet; les trenyines li anaven de costella a costella.

JOAN

Veurà, com es una cosa tan delicada, sempre m'fa por de malmétreli algun os.

ELVIRA

Fentho ab compte no li ha de sucsehir res. Vagi, vagi, y tingui present lo que li he dít.

JOAN

Será servida, senyoreta. (*se retira pel fons dreta. L'Elvira s'assenta en un balancí y's posa a fer tasca. Pausa. En Daniel apareix per la dreta segón terme, y caminant de puntetes va a colocarse al darrera de la seva dona que no'l sent, li acosta la boca a l'orella y diu modulant la veu*)

DANIEL

¡Cu-cut!

ELVIRA

(*mitg girant el cap suaument sense fer cap gest de sorpresa*)

¿Ets tu, Daniel? No'm creya que't despertessis tan d'hora.

DANIEL

(*ab certa decepciò dissimulada*)

No tenía mes són... (*pausa curta*) Y donchs ¿sembla que no t'has espantat?

ELVIRA (*molt naturalment*)

¿Qué vols dir? Ah, si; no, no m'has espantat pas. ¿No veus que tot seguit t'he conegut la veu? (*rient)* Ja es una manera ben original de donar el bon día, per aixó.

DANIEL

Ja has ben cambiat ja; en altre temps...

ELVIRA

¡Uy! ¡De quin temps me parles!... D'aixó sí que te'n pots ben alabar; m'has adobat que no semblo la mateixa. ¿Jo passarme abans tot un dematí, o tota una tarde assentada fent brodat, *Richelieu* o qualsevol altra feina d'aquestes tan entretingudes y que volen tanta paciencia? ¡Y ca! Hauría sigut lo mateix que posarme en un poltro de torment.

DANIEL (*fredament)*

Prou, prou; no cal que ho diguis, que no m'ha passat pas per alt.

ELVIRA

Jo creeh que fins he cambiat de caracter; aquelles imaginacions, aquells exaltaments per qualsevol cosa... res... res absolutament. Ara tot m'ho miro ab tranquilitat, serenament, soch reflexiva, casolana y fins m'he tornat positivista ¡calcula! Jo positivista. Si, noy, si, hem de fer casa y fillet meu, tu portaves una administració... si d'alló pot dirsen administració. ¡Mira, no més d'estalvis en els gastos ordinaris he fet un reconet!.., No, no te'n vuy dir res. Ja veuràs quin regalo l'dia del teu Sant.

DANIEL (*ab indiferencia*)

¿Si?

ELVIRA

Ah, y pel demés estich molt bona. Recórdaten. ¿Oy que faig mès posat de persona major ara, que no pas quan era viuda? M'he engroixit una mica y tot ¿oy? Al menos de la cara; tothom m'ho diu. ¡Ay fill! es que no t'ho pots pas pensar... Aquelles migranyes me treyen a grapats la carn de la fesomía. (*adonantse de sobte del posat displicent del seu marit)* Però ¿qué tens? ¿Qué no't trobes be?

DANIEL

(*tractant de dissimular*)

Si, si; molt bé.

ELVIRA

Ah, vaja. Ja ho entench; es que aquell parell d'esbojarrats t'hauràn despertat ab la gatzara que feyen, y encara t'hauràs quedat ab ganes de dormir.

DANIEL

No; quan ells eren al menjador jo ja'm vestia.

ELVIRA

Donchs mira, fas cara de amohinat. ¿Que potser està de *cuidado* el malalt d'aquesta nit?

DANIEL

¡Cà! no ha sigut més que una alarma.

ELVIRA

¡Caram! Ja podrien tenir un xich més de

consideració tan mateix. Quan no n'hi ha verdadera necessitat, no sé perque se l'ha de molestar al metge a unes hores tan intempestives.

DANIEL

Veurás... La gent se creya... (*per la tasca d'Elvira*) ¿Qué es aixó que brodes?

ELVIRA (*riallera*)

¡Ah, curiós! No's pot saber.

DANIEL (*més ben humorat*)

¿També es una sorpresa? ¿Com la del regalo?

ELVIRA (*ab postureria*)

Si, senyor marit, també es una sorpresa; una sorpresa que t'agradarà molt. (*transició*) ¿Que no vols esmorsar?

DANIEL

Si, que aviat deuré tenir el cotxe a baix.

ELVIRA

Desseguida te'l serviràn. (*toca'l polsador y apareix la Layeta pel fons dreta*) Layeta, el xacolata del senyoret.

LAYETA

Molt be díu. (*Se'n va per igual lloch. Entretant l'Elvira treu del calaix del buffet un tovalló y un tovallonet y para taula davant del lloch en que s'haurà assentat el seu marit. A seguit apareixerá la Layeta pel fons dreta. portant en una safata una xicra ab xacolata, un platet ab melindros, una ampolla ab aigua y*

una copa, tot lo qual deixa assobre la taula retirantse després pel mateix lloch que ha vingut. Pausa. Durant l'escena, en Daniel anirá prenent el xacolata).

ELVIRA

(*escometent a n'en Daniel, molt joganera*) Ben segur que no't recordes d'una cosa.

DANIEL

¿De qué?

ELVIRA

¡Ah desmemoriat! ¿Sabs que gairebé hauría d'agraviarmen?

DANIEL

Però si no sé de que'm parles.

ELVIRA

Es que hi han coses de les que se'n te sempre recort.

DANIEL

Donchs filleta, perdónam... No sé...

ELVIRA (*mirantlo ab intenció*)

Veyam. ¿De qué fá un any, avuy? Aquesta tarde l'farà.

DANIEL (*fent memoria*)

¿Avuy?

ELVIRA

Si, home, avuy, aquesta tarde, ¿encara no hi caus? A l'hora de consulta... Vaja noy, me sembla que ja no't puch parlar més clar.

DANIEL

(*mirantla fixament y fent memoria*) Potser del dia que vas venir...

ELVIRA (*alegre y amorosida*)

¡Alabat siga aquell Sant!... Y sí, Daniel meu, aixó mateix.

DANIEL (*ab naturalitat*)

Donchs veyes, a mi m'hauría passat ben bé per alt.

ELVIRA (*fentse la ofesa*)

¡Oh, tu si que!,.. (*molt jovial y ab gran espressió*) Encara'm sembla que't veig ab aquella gravetat. «Senyora» per aquí... «Senyora» per allá... ¿Vols que t'ho digui? Estaves molt *guapo*.

DANIEL (*ab complacencia*

¿De debò? Més que ara ¿oy?

ELVIRA

No, més qu'ara no; posémho a tant com ara. (*li fá un petó al front*) Qui'ns ho havía de dir ¿oy?

DANIEL (*ab certa preocupació*)

Si que es ben cert; qui'ns ho havía de dir.

ELVIRA

(*com fent balans mental de recorts*)

¡Un any! ¡Sí n'han passades de coses en un any! (*pausa curta*)

DANIEL (*de sobte y ab resoluciô*)

Y escolta; síguem ben franca.

ELVIRA

¿Qué?

DANIEL

Es una pregunta que he estat una pila de vegades a punt de fértela, però sempre'm resultava violent; ara que tu mateixa has retret aquell dia..

ELVIRA (*somrient*)

Ja te'l estalviaré jo, aquest amohino. Vols preguntarme si al venir a consultarte havia format ja intenció respecte de tu, ¿no es veritat?

DANIEL (*sorprés*)

Si, ¿cóm ho has endevinat?

ELVIRA (*acaronantlo*)

¡Oy! ¡El meu Daniel! Ara vegin quines sorpreses que té. T'he endevinat això com t'endevino tot lo altre. T'estimo tant y he arrivat a compenetrarme tant ab tu, que en els teus ulls, en el teu posat, en el més insignificant dels teus moviments, hi llegeixo mateix que en un llibre. Aquesta observació continuada de tu m'ha portat a descobrir moltes coses, moltes, maridet.

DANIEL (*alarmat*)

¿Moltes coses? ¿Y quines coses son aquestes?

ELVIRA

No, no t'alarmis, perque jo estich molt tranquila, ¿no'm veus? y soch molt ditxosa al teu costat, y vas guanyant cada dia als ulls de la teva doneta, a mida que jo...

DANIEL

¿Qué vols dir? ¿Qué't penses que ja no t'estimo?

ELVIRA

¡Deu nos en guart d'aixó! Si, m'estimes; (*ab intenció que ella's sab*) m'estimes més de lo que tu mateix te creus, però encara que no fos aixis. jo tinch el medi de fer que m'estimessis forsa, forsa.

DANIEL

Ben cert que no t'entench; però constí que encara no m'has contestat a n'aquella pregunta; es a dir, a la pregunta que t'has fet tu mateixa.

ELVIRA

Es veritat, però escolta; ¿me permets que te'n fassi un'altra de semblanta, jo?

DANIEL

Digues.

ELVIRA

El dia que vaig venir a consultarte, aixís que vaig sortir del teu despaig ¿vas formarne tu de resolució respecte de mi?

DANIEL

(*després de vacilar un instant*)
Si, ab franquesa.

ELVIRA

T'ho he preguntat pel gust de sentirho de tu mateix, perque ja n'estava segura.

DANIEL

Donchs aixís confesses que'l teu propósit...

ELVIRA

Desde'l dia que vares serme presentat a casa dels Amell, que vaig sentirme fondament interessada; després vaig acabar per enamorarme de tu. Ja sabs, els Amell tot lo que varen fer pera proporcionarnos ocasions de vèurerns, però jo a tu, de moment, no vaig inspirarte ni sols atenció.

DANIEL

Y la teva visita d'aquell dia va ser motivada principalment...

ELVIRA

(*acostàntseli més y ab molta tendresa*)

¿Que't sab greu, Daniel?

DANIEL (*acarodantla*)

¡Tonteta! (*Elvira recull el parament de taula que deixa sobre el buffet mentres ell encén un cigarro. Arriva del carrer la vibració estridenta del reclam d'un esmolet. Daniel observa atentament els moviments d'Elvira que no dona mostra d'atalayarsen*) ¿Sents, Elvira? (*Ab intenció.*) Es un esmolet.

ELVIRA (*ab naturalitat.*)

Oy que ve bé. Has fet santament d'avisarme perque jo no hi havia parat compte. (*Toca 'l polsador eléctrich y apareix la Layeta pel fons dreta*).

LAYETA

¿Mana alguna cosa la senyoreta?

ELVIRA

Si, miri, ara passa un esmolet. Bàixili els ganivets de la cuina y unes estisores espuntades que trovarà al cusidor.

LAYETA

Molt bé diu, senyoreta. (*Desapareix pel fons dreta.*)

DANIEL (*Ab intima decepció.*)

Abans.,. abans te feyen venir agarrifanses els reclams dels esmolets.

ELVIRA

Oy que es ben cert. (*Sobtantli un recort a n'en Daniel*) ¿Te'n recordes?

DANIEL

Prou, prou que me'n recordo. Ja has ben cambiat,

ELVIRA

(*ab en intenciò y suau amargura*)

Ara soch més prosaica ¿oy?

DANIEL (*escorregut*)

No sè qne vols dir.

ELVIRA (*ab misteri*)

Però, mira, jo n'estich ben contenta de vèu rem lliurada d'aquells ditxosos nervis, pèrque lo que es ara. certes impresions cregues que podrien serme molt perjudicials.

DANIEL

No t'entench. (*apareix en Joan pel fons dreta.*)

JOAN

Hi ha el senyor Tarrés.

DANIEL

¿En Tarrés?

ELVIRA

¿No era a París?

DANIEL (*a n'en Joan*)

Feslo entrar desseguida.

JOAN

¿A la sala?

DANIEL

¡Cá! Aquí mateix. (*en Joan desapareix pel fons dreta.*)

DANIEL

¡Qui s'ho havía de pensar!

ELVIRA

¡Oy tal!

TARRÉS (*encara desde dintre*)

¿Ahont son aquesta gent? ¿Ahont son? (*Apareix pel fons dreta seguit del criat que's retira inmediatament pel mateix cantó. En Tarrés, bon punt veu a n'en Daniel y a l'Elvira, boy plantat al marxapeu de la porta, se posa a cantar molt esbojarradament*)

«Por fin te veo
Arnau famoso...»

DANIEL (*rient*)

¡El mateix, sempre el mateix!

TARRÉS (*obrint els brassos a n'en Daniel*)

Però ¿qué fas? ¿qué no m'abrasses?

DANIEL (*abra ssantlo*)

¿Quí t'havia de fer per aquí? Cregues que encara no m'he revingut de la sorpresa.

TARRÉS

Y la teva senyora ¿que no'm vol dir res?—¿Deu omplirte oy aixó, de *la teva senyora?*

ELVIRA

(*allargant la mà a n'en Tarrés, que aquest estreny*)

Tinch molta satisfacció de tornarlo a veure, Tarrés.

TARRÉS

Y jo de veurerla a vosté, senyora (*tornant a abrassar a n'en Daniel y donantli copets a la esquena*) Y a tu també, bona pessa.

DANIEL

Seu, seu, que vens cansat.

TARRÉS

Sí, cansat de seure. Vintidues hores de tren; veyes si m'ha vagat.

DANIEL

¿Es a dir que arribes ara?

TARRÉS

Mira, el temps just de deixar les maletes a la fonda. Ni pera compóndrem un xich me he entretingut. Vaig fet un fàstich. La meva intenció era arreplegarte a casa abans de passar la visita.

DANIEL

¿Y't tindrem molts dies a Barcelona?

TARRÉS

¡Cà! quinze dies y gracies: el temps precís pera respirar els aires de la terra. Tinch molta feina allà; pinto molt, faig diners, diners en gran.

DANIEL

Me n'alegro moltíssim, xicot.

ELVIRA

Però'm fà engunia que s'estigui dret.

TARRÉS

Vaja, seurem. (*seu, acompayantlo els demés*).

DANIEL

Y sí, home. Suposo que avuy te tindrem a dinar.

ELVIRA

Ay, sí. No'ns fassi pas un despreci.

TARRÉS

Res de despreci, senyora. Me quedo y ab molt de gust; tinch ganes de parlar, de parlar molt ab gent coneguda, ab gent de casa. No més sento que lo intempestiu de la hora... (*A n'en Daniel*) Tu deus tenir feina, ¿oy?

DANIEL

Encara no m'han avisat pel cotxe... Y, parlant de tot, ¿cóm anem de salut? ¿Qué't fà el ventrell?

TARRÉS

¡Psé! No estem encara allò que diguem en la major harmonía, però, vaja, sembla que se'm ha posat un xiquet més a la rahó.

ELVIRA

¿Que ja ha esmorsat, Tarrés?

DANIEL

Sí, no fassis compliments.

TARRÉS

¿Compliments? ¿Que es d'avuy que'ns coneixem?

DANIEL

Bé, ¿has esmorsat o no?

TARRÉS

Sí, home; sí que he esmorsat.

ELVIRA

Però deu haver sigut una cosa de correguda.

TARRÉS

Això sí, senyora; molt de correguda. Calculi que m'he desdejunat a rahó de cinquanta kilómetres per hora al vagó restaurant. Al Empalme m'hi posava y a Granollers m'escurava les dents.

ELVIRA

Donchs vostè mateix.

TARRÉS

Y bé, bé; a tot aixó encara no he dit lo

principal. (*Cómicament*) Que sigui l'enhorabona, senyors nuvis!

DANIEL (*rient*)

Ab això de nuvis gairebé que ja has fet tart, noy.

TARRÉS

¿Vols dir que la lluna de mel ja fa el quart minvant? ¡Y ca! Massa que se us coneix que us prova el nou estat. (*a n'en Daniel*) Tu per això no has cambiat gran cosa, però a la teva senyora la trovo més feta, més bona.

ELVIRA

Si senyor, si, estich completament bé.

TARRÉS

Jo diría, tenint una eminencia médica a domicili com aquest estornell.

DANIEL

Oh noy, devegades el sabater es el que va més mal calsat.

TARRÉS

Però home, tu no n'ets pas de sabater.

DANIEL

(*donantli un copet afectuós al genoll*)

¡Ay carat, de Tarrés! ¿Y per qué no'ns escribíes fentnos saber l'arrivada?

TARRÉS

Ca, si va ser pensat y fet. Rés, que l'altre día vaig acabar el retrato d'un *americano* que 'ls gasta per allà dalt, y aixís que'm vaig veure

ab aquell feix als dits, vaig dirme:—Bé ¿qué'n faràs ara de tot aquest paperam? Ja ho sabs com soch jo; no hi ha res que'm fassi tanta nosa com els diners, y, mirat,'m va semblar que fet y fet lo millor sería protegir a les companyies ferroviaries.

DANIEL

Y molt ben fet.

TARRÉS

Vaya, vaya... Ja vaig rebre la participació de casament, peró encara que al anarmen ja us sabia les males intencions, no va deixar de ferme certa impresió. (*a la Elvira*) Vostè, senyora, a n'aquest pas acabarà per pendrem tots els amichs. (*per en Daniel*) Miri, si may aquest galifardeu li feya la partida del pobre Querol, pensi que jo...

DANIEL

(*reptantlo amistosament per la inoportunitat*)

¡Home, Tarrés!

ELVIRA

Que Deu tingui al Cel al un y dongui molts anys de vida al altre, es lo que tinch de desitjar.

TARRÉS

Amén.

ELVIRA (*disposada a anarsen*)

Ab el seu permís, aniré a donar algunes disposicions al servey.

TARRÉS

Bo, ja'm penso de que va: feina que jo li he portat.

ELVIRA

Ay, no senyor, no; haurà de pendre ben bé la bona voluntat. Ni mitg extraordinari.

TARRÉS

Es que m'enfadaría si no fos aixis ¿eh? (*trato como de familia;* allò dels anuncis de les dispeses. (*Elvira desapareix pel fons dreta*) ¿Y donchs? ¿y donchs? Sembla que marxa això. ¡Me'n alegro, home, me'n alegro!

DANIEL

Si, ja ho pots veure; el mon dona moltes voltes; vas deixarme solter y'm trobes casat.

TARRÉS

Veuràs, lo important es que tu t'hi trobis bé. A mi'm vindría massa estret l'hábit, ja t'ho he dit moltes vegades. però lo que es tu, fet y fet es la millor resolució que podíes pendre, ab més motiu quan te vá agafar tan fort ab la que avuy es la teva dona. Al cap d'avall no ha passat res que jo no t'hagués pronosticat. Es allò que diuen: *el hombre es fuego, la mujer estopa*...Per això es que jo si m'hi acosto a les dones, es no més de passada y a correcuita; no vuy calar foch en lloch.

DANIEL (*displicent*)

Si, es clar. Va a carnadures això.

TARRES

Es veritat. (*fixantse en el posat fret den Da-*

niel) ¿Però sabs que'm sembla observar que no t'ho prens ab el major entussiasme?

DANIEL (*escusantse*)

Ja coneixes el meu caràcter.

TARRÉS

¿Vols dir que no es més que questió de caràcter?

DANIEL (*fingint*)

No més. Donchs ¿qué vols que sigui?

TARRÉS (*no creyentho*)

Millor, home, millor pera tu.

DANIEL

Sempre n'he sigut jo de poch demostratiu, y a més, no es cosa de anar cantant tot el dia les excelencies del estat matrimonial.

TARRÉS (*ab malicia*)

Me sembla que t'escuses massa.

DANIEL (*cercant una escapatoria*)

També es voler passarse de maliciòs. Com si no fós cosa descomptada, que després dels primers dies, quan s'ha entrar altre cop a la normalitat... Això no pot venir de nou a ningú.

TARRÉS

Donchs jo diría que a tu t'hí vé.

DANIEL (*fingint mès malament cada cop*)

¡Y cà, home!

TARRÉS

Bè, vaja. no'm vinguis ab comedies a mi. A tu te'n passa alguna.

DANIEL

¿Y què vols que'm passi? No'm passa res.

TARRÉS

¿Qué m'esplicaràs? Veyam digues, ¿qué no't fá bondat la dona?

DANIEL (*sincerament*)

No'n tinch ní aixis que dir. Al contrari.

TARRÉS

¿Y donchs? ¿Que no't cuida prou bé? ¿Que porta malament la casa?

DANIEL

Es un prodigi de solicitut y un model d' administració.

TARRÉS

No obstant, aquí hi ha alguna cosa; tu no m'enganyes.

DANIEL

(*Despres d'un instant de vacilació y adoptant un tó confidencial*)

Mira Tarrès, m'alegro fins a cert punt que hagis provocat aquesta conversa, perque... vaja si, necessitava poderme desfogar ab algú.

TARRÉS

Vaja, *ya pareció el peine*. Veyam esplícat.

DANIEL

Tu pots ser un arruixat, tot lo que's vulgui, però ets un excelent amich meu, tens bon sentit y bon cor.

TARRÉS

¡El cor ray! de primera noy; el ventrell es lo que no'm marxa prou a l'hora.

DANIEL

Bé, déixat de gracies ara.

TARRÉS

Perdona, si es que t'hi poses tan serio...

DANIEL

Fá vuit mesos que soch casat ab la Elvira; tu sabs l'ilusió ab que m'hi vaig entregar. Ella, ja t'ho he dit, no més m'ha donat motius de satisfacció; tinch tots els medis pera poder ser felis, salut, nom y posició; y no obstant...

TARRÉS

¿Ets desgraciat?

DANIEL

No sé si es que'n soch o si jo mateix m'hi faig.

TARRÉS

¿Y cóm te 'l espliques, tu, aquet misteri?

DANIEL

No més ne té una d'explicació: que jo m' hagés enganyat al pensarme está enamorat de la Elvira.

TARRÉS

¡Fuigme d'aquí, home; fuigme d'aquí! Si semblaves un noy de divuit anys.

DANIEL

Donchs axís será que ella no es la mateixa.

TARRÉS

Bé, vaja ¿que vá de broma? Si està més guapa que abans, més fresca que abans, y, segons m' has dit, en lo moral no te pero.

DANIEL

Aqui 't vuy. Si ha millorat, prova de que no es la mateixa.

TARRÉS

¡Vejam si m'faràs riure! ¿Sabs lo que 't dich? Que 'l qui no es el mateix ets tú, però no perque hagis millorat, sinò perque has empitjorat.

DANIEL

Escolta.

TARRÉS

Digues, noy, digues, però 'm sembla que al cap d'avall tot aixó seràn cabories teves.

DANIEL (*ab aflicció*)

Y ho son, n' estich segur de que ho son, però 'm fan patir, creume. Recordo haberte dit alguna vegada, que malgrat el meu exterior d' home aixut y reflexiu, porto dintre meu un llevat d' idealisme que no sé pas d' ahont l' he tret.

TARRÉS

Y jo recordo haverte manifestat els inconvenients que tenía olvidarse massa sovint de que toquem de peus a terra. D 'aquet defecte, per sort, jo ja n'estich del tot esmenat. Això de retratar *americanos* vestits de *llorito*, o ab frach y condecoracions, es un exercici que tonifica molt.

DANIEL (*impacient*)

¿Me deixes acabar?

TARRÉS

No, home, si ja 't veig venir.

DANIEL

¡Qué has de veure! ¡qué has de veure!

TARRÉS

¿Que no? Ab lo que m' has dit y ab lo que 't vaig coneixe bon punt, vas confessarme l'interés que va inspirarte la llavors viuda de Querol, ne tinch de sobres pera formular el diagnóstich.

DANIEL (*secament*)

Ja t'esplicaràs, donchs.

TARRÉS

Y sí que m' esplicaré. Recorda aquestes paraules teves: «Tarrés, es, la dóna que a mí'm convé, el caracter que 'm completa. Jo, sério, reflexiu... fins sorrut; ella, imaginativa, fantasíosa, exaltada, impresionable, sensibilíssima; les seves estremositats, les seves exaltacions, tot això contrasta ab el meu temperament; es l' altre extrem, y els extrems se toquen». ¿Es això, o no?

DANIEL

Es veritat.

TARRÉS

Donchs ja tens la esplicació; ara, la imaginativa, la exaltada, la impresionable y la fantasiosa, pel cambi de medi y de vida y ajudada de tu mateix, de la teva assistencia faculta-

tiva, s'ha convertit en una vulgaríssima dòna de sa casa, cuidadosa, serena, administradora, practica y fins especulativa.

DANIEL

(*ab trista evidencia a cada confirmació*)

Sí, sí; es això mateix.

TARRÉS

Y ja no somia.

DANIEL

Té 'l son dols y tranquil com un infant.

TARRÉS

Ja no 's desmaya.

DANIEL

No.

TARRÉS

Ja no te sobressalts ni espants.

DANIEL

Ni se'n resa.

TARRÉS (*ab finíssima ironía*)

No; si ho veig clar lo que 't passa. Vas enamorarte de la neurótica, y ara't troves casat ab una dòna, prosaicament sana y equilibrada. A tú t' ha succehit lo mateix que a n' aquell héroe mitológich que va volguer arribar al sol ab unes ales de cera, y va passarli lo que era de preveure: que l' escalf del astre les hi vá fondre, y va fer un salt mortal desde la quinta atmósfera. Tú també t' havías fet una ilusió per l' estil de la Icarus, però la realitat fonente les ales, t' ha tornat a la terra, y 't tro-

veŝ tot cruixit de la batacada. Arnica, noy, árnica de conformació y esparadrap de sentit pràctich, es lo que ara 't fá falta.

DANIEL (*picat*)

Be ¿qué te'n rius?

TARRÉS

No, home, t' agraheixo la confiansa, però no era propiament a mi a qui ho havíes d' esplicar tot àixó.

DANIEL

¿Donchs a quí?

TARRÉS

A un confrare teu, a un altre metge, perque o molt m' euganyo, o ara el neuróti:h ets tú.

DANIEL (*molestat por la ironía de 'n Tarrés*)

¡Tarrés!

TARRÉS

Sí, home, sí, comprench que això't fassi patir, que t' neguiteigi, però, repiteixo, el mal no 'l busquis en ella, sinó en tú mateix.

DANIEL

Però es que nó es això solsament lo que m' intranquilisa.

TARRES

¿Encara hi ha més?

DANIEL (*confidencial*)

Sí, hi ha... hi ha que'm temo molt que ella l' hagi compresa la meva situació, y no't dich rés, si un dia tractava de provocar una explicació. Jo que no sé fingir, que no sé mentir...

TARRÉS

¿Y en qué 't fundes?

DANIEL

En que devegades insinúa coses... Vaja, te seré franch. Ja veus fins a quin punt ha arrivat la meva bogeria, que fins fentho a posta, he provat de donarli *sustos,* sortíntli detrás cantó, xiulantli a la orella sense prevenirla, fent caure de sopte alguna cadira, alguna copa, ab afany, ab verdader afany de conseguir que 'm recordés, sols fos un moment, a la dòna que tan me va impresionar. (*En Tarrés, que ha fet visibles esforssos fins ara per contenirse 'l riure, acaba per esclafir la rialla francament*). No, no riguis; per Deu t'ho demano. Tot això es ridícol ja ho sé, peró no puch ferhi mes.

TARRÉS

Sí, noy sí; cregues que se 'n podría fer una comedia. Però... ¿y ella?

DANIEL

Aquí está. Ella té molt talent y dissimula prenentsho a broma, però a mi 'm sembla endevinarli... Per altre banda, jo soch tan estúpit, que ni sé amagarme la decepció que 'm causa veure que tots els meus enginys no consegueixen ferli la més lleugera impresió.

TARRES

(*sentint els passos de la Elvira que vé del fons dreta, portant una targeta als dits*) Calla.

ELVIRA

¿Que destorbo?

TARRES

Vosté no pot destorbar may senyora... Arnau. Vaja, encara no hi tinch el tel trencat en anomenarla així.

DANIEL (*a Elvira, per la targeta*)

¿Qué es aquesta targeta?

ELVIRA

Diuen que per mica que puguis hi passis aquest matí mateix, que es un xich de *cuidado.*

DANIEL (*després de llegir la targeta*)

Està bè.

TARRES (*a n'en Daniel*)

Vés, noy, vés, que ja t'he entretingut massa.

DANIEL (*frenètich*)

¿Peró encara no ha arrivat aquest cotxe?

ELVIRA

D'un moment al altre'l deuràs tenir aquí.

TARRES

Si no es molestarla, senyora, ¿me faría'l favor d'un rentamans pera posarme un xich mès decorós? Encara porto la pols del viatge.

ELVIRA

Ay, perdónim. ¡Quin descuit he tingut!

TARRES

¡Fugi d'aquí!

ELVIRA

(*senyalant la porta del primer terme, dreta*)
Miri, allí dins hi ha'l *lavabo.* Ja hi trovarà tot lo que necessiti.

TARRES

Donchs vaig a fer *baldeyo*. (*a n'en Daniel*) Tu, si ten vàs, adeu.

DANIEL

Fins després. (*en Tarrés desapareix pel lloch indicat*)

ELVIRA (*a Daniel*)

Espèrat. Abans no surtis, vuy passarte'l raspall per aquestes gires d'americana.

DANIEL

Ca, dòna, ja està bé.

ELVIRA

¿Y qué ha d'estar? No costa rés el ser endressat, (*Entra a la cambra de la dreta segón terme de la que torna a sortir ràpidament, portant un raspall*) A veure. (*examinantli les gires de la americana y passantli el raspall*) Aixís; ¿veus? Ja es una altra cosa. (*intentant donarli un altra raspallada*) Veyàm aquí a la hermilla...

DANIEL (*ab brusquetat*)

¡Ja n'hi ha prou! ¡Ja es net!

ELVIRA

(*Un xich ofesa y deixant el raspall a sobre la taula.*) ¡Miréuse el mal agradós!

DANIEL (*penedit*)

Dispensa, no t'he volgut ofendre. Es que avuy estich un xich nerviós.

ELVIRA

¿Un xich? Un forsa; ja t'ho he conegut ai-

xís que t'has llevat, sino que'm pensava que ab l'arribada den Tarrés se 't hauría esbargit una mica el mal humor. (*Insinuant*) Avuy justament que en celebració de lo que sabs, volía dirte una cosa... una cosa...

DANIEL

Vaja... digues las cosa.

ELVIRA

Fà una pila de dies que ha estat si se m'escapa si no se m'escapa, però a la fi he conseguit poguerla tenir guardada, ben guardadeta, fins avuy.

DANIEL (*més suavisat*)

¿Tan interessanta es aquesta cosa?

ELVIRA (*somrient maliciosament*)

Una mica.

DANIEL (*del tot apaivagat*)

Potser sí que acabaràs per ferme entrar en curiositat.

ELVIRA (*ab salamería*)

Quan ja estiguis del tot desmalhumorat, te la diré, perque aquestes son coses que no s'hi poden sentir ab la cara enfurrunyada.

DANIEL (*somrient a pesar seu*)

Vaja, té; ja no li tinch.

ELVIRA

(*De primer ab certa moaquería, acabant per parlar en tó seriós d'amorosa reconvenció.*)

¡Ingrat, més que ingrat! Tu t'encabories, t'atormentes; ¿qué 't creus que no ho sé?

T'atormentes, sí, ab coses que no més son en la teva imaginació. Després direu que les dones som capritxoses. Potser sí, capritxoses per lo superficial, per lo extern no més. En cambi, vosaltres, tu, qué sé jo fins ahont voldríes que m'estrafés a mi mateixa, segons uns gustos estranys, de malalt, que no sé com poden complauret.

DANIEL *(mitg confós)*

Elvira...

ELVIRA *(molt amorosa)*

No, Daniel, espós meu, no es pel gust de ferte càrrechs que't parlo aixís, sino que't voldría tan ditxós com jo soch ditxosa ab tu; y ho seràs, sí, ho seràs a pesar teu, perque jo... (*baix, baixet, insinuanta y emocionada*) ja fà dies que la covo amorosament la teva felicitat.

DANIEL *(mitg endavinant y ab emoció)*

¡Elvira! ¿Qué vols dir, Elvira? ¡Parla!

ELVIRA

¿No t'ho penses, Daniel?

DANIEL *(ab afany)*

Digues. No'm fassis glatir més. Cuita, digues.

ELVIRA *(abrassantlo)*

Aquí, aquí a cau d'orella, que no més puguis sentirho tu.

DANIEL

¿Seria?...

(Elvira li parla un instant a cau d'orella. El rostre d'en Daniel s'ilumina de sopte ab res-

plandors de felicitat. Desprès que ha parlat, la Elvira resta ab els ulls baixos, corpresa de gran emoció.)

DANIEL (*esclatant de goig*)

¡Qué! ¿Y es cert? ¡Elvira! ¿No m'enganyes? ¡Tu!... Torna, tórnamho a dir.

ELVIRA (*ab gran efusió*)

¡Daniel!

DANIEL (*ab intens trasport*)

¡Elvira! ¡Perdónem, Elvira meva!

(*L'abrassa y li besa el front. Al mateix punt apareix ab aire de alarmat per la porta del primer terme, dreta, en Tarrés en mànegues de camisa y ab la tovallola als dits.*)

TARRES

¿Qué hi ha? ¿Qué us passa?

(*Al sentir el petó d'en Daniel se gira ràpidament d'esquena y's tapa la cara ab la tovallola simulant aixugàrsela. La Elvira al veurers sorpresa, fà un xiscle y surt ràpidament per fons, esquerra.*)

ELVIRA

¡Ay!

(*Pausa curta.*)

TARRES

Noy, dispensa; t'asseguro que no he vist res.

DANIEL (*aspre*)

Home, francament, també hauries pogut presentarte ab menos brusquetat.

TARRES

Si jo'm creya que us barallaveu. Al menos l'estat en que ara mateix te trobaves, era més propi per una renyina que no pas per certes expansions; dich jo.

DANIEL

Lo que hagis pogut veuré es lo de menos. ¡L'espant que li has donat ab la teva barroería! ¿Qué't creus que li poden ser gaire favorables aquestes impresions?

TARRES (*ab gran sorpresa*)

Bé, ¿qué va de serio, o es que t'has volgut divertir a les meves costelles? ¿No't queixaves ara fà un instant?...

DANIEL (*exaltat*)

¡Oh, fà un instant, fà un instant! En menos temps poden caure imperis, y capgirarse el mon, y anar lo de dalt a baix y lo de baix a dalt!

TARRES

(*Intranquilisat per la exaltació den Daniel*) Bé, ¿qué't passa, Daniel?

DANIEL

(*cambiant bruscament el seu enuig per una gran alegría*) ¿Qué vols que'm passi? ¡Que soch l'home més felís de la terra! Vínem aqui, vinem aqui, amich de l'ànima! ¡Abrassem! ¡Abrassem fort! (*anant fins a n'en Tarrés a qui abrassa estretament*)

TARRES (*cada vegada més alarmat*)

Però ¿qué t'agafa ara? (*Dirigint la veu cap al fons, ab esverament*) ¡Senyora! ¡Elvira!

DANIEL (*en el paroxisme del goig*)

Sí, ella; a ella ho dech tot. ¡Es la dòna ideal, l'àngel somiat, la ilusió realisada!

TARRÉS

Per Deu, càlmat. (*Apareix en Joan pel fons dreta, portant el barret d'en Daniel*)

JOAN

Senyor doctor, el cotxe es abaix.

DANIEL

Vaig desseguida. (*A n'en Tarrés tornantlo a abrassar*) ¡Un'altra abrassada, Tarrés; bon amich! ¡A reveure!... (*Agafa'l barret y desapareix precipitadament pel fons dreta. En Joan se queda palplantat a la porta. En Tarrés resta parat com qui veu visions. Pausa curta*)

TARRÉS

Si que està més atrapat de lo que'm pensava. ¡Malaguanyat xicot! (*A n'en Joan*) Y ara va a passar la visita ¿eh?

JOAN

Si senyor.

TARRÉS (*ab tò de profonda pietat*)

¡Pobres malalts!

TELÓ

Pera'ls directors d'escena

L'esquelet, cadira de reconeixements, vitri[illegible] d'instrumental de cirurgia y quadro de Faculta[illegible] necessaris pera la representació d'aquesta obra, [illegible] troban a la Guardarropia den Ramón Vidal, (Me[illegible] caders, 38, 1er. Barcelona).

ERRADES MES IMPORTANTS

Pàgina	Ratlla	Diu	Ha de dir
5	28	traspassant	traspassar
6	31	y	es
7	18	balags	balaga
11	29	globulets cada	globulets, dos ca[illegible]
16	13	antintilitaria	antiutilitaria
21	24	serveis	serveis,
22	10	toticies	noticies
26	25	si,	si y
27	21	atura	atina
28	24	Caravadossi	Cavaradossi
30	8	auguniosa	enguniosa y
36	29	permetre	prometre
39	17	entrar	entrant
51	21	creeh	crech
67	21	entrar	entrat
71	17	es, la	es la

Esmenes especials.—La acotació de la pàgina 41, ratl[illegible] quatre y cinch, que's fa correspondre a la *Viuda*, s'ha d'[illegible] tendre referida a lo que's posa a seguit en boca del *Doc[illegible] Arnau.*

—El paréntesis ab que comensa la ratlla nou de la pàg[illegible] 66, es sobrer.